

8. Авторска справка за приносния характер на трудовете,

представени от доц. д-р Веселин Христов Дафов за участие в конкурс за професор по: 2.3. Философия (Онтология, Предметна онтология, Субектна онтология), обявен в ДВ бр. 44/29.05.2018 г.

1. Моменти онтология, Проектория, 2014, София, 120 стр.

Предложената монография съдържа единадесет глави, които представляват философски разсъждения и рефлексии по повод някои моменти от история на философията.

Сред достойнствата на показаните в книгата изследователски резултати са откритостта по отношение на тяхното получаване и ангажиментът да се постига съвместност при осмислянето им не само в академична общност, а изобщо в общността на мислещи. Често, изследваните въпроси се разкриват и като част от практиката в обучения за развитие на критическо и творческо мислене, в сесии по Философия с деца и т.н.

Субектно-онтологичният подход дава единството на монографията и по този начин това е книга едновременно за темите поотделно и за метода като цяло. Т.е. темите им са получени, но и проучвани, през осмислянето на реалното в развитие и различаване от предметно към субектно, с всички следствия и отговорности от това становище към реалностите на живото, разумното, творещото и пр.

„Моменти онтология“ съдържа и текстове, писани или публикувани във времето от 1995 г. до сега. Подредбата им е хронологична в смисъл на хронологията на разгръщане на самите изследвани теми като постижения и становища в история на философията.

В първия текст, „Започване vs. начало на философстването. Ставане на философията“ се изследва темата за ставането на философията/философстването. Тезата е различаването на започване на философското „в някакъв смисъл“ (по Аристотел), като отделяне на човешкото мислене от единичното, индивидуалното, към особеното (което исторически е при удивлението и споделянето на чудни истории, били те митове или други) и от друга -- собствено началото на философията, като преход към конкретно всеобщото, към научността.

Следващите глави са „Сократ и определимостта на мисленето“ (публикувана за първи път през 2002 г.), „Разликата между „към-нещо-друго“ (ad aliquid) и „релация“ (relatio) в трактата на Манлий Северин Боеций „Как Троицата е един Бог, а не трима богове““ (1995), „Някои теми от субектната проблематика в еврейската философия (Маймонид)“ (проучването се публикува за първи път); „Френсиз Бейкън и новото“ (1996 г.). И в трите публикувани преди текста са направени промени и добавки спрямо вариантите им на първоначално публикуване, които са надлежно упоменати и указани.

Следващият текст е озаглавен „... че да нямам никакъв повод да го поставям под съмнение.“ Декарт и „правилното ръководене на разума“ и не е публикуван преди. Изследва се преходът от разбирането на мисленето през органичност, към

разбирането му като средство, съответно към идеите за мисловни процедури, методи, и пр. Преход, в който става възможно методологизирането на съмнението, превръщането му от пречка и спънка в методологичен „двигател“.

„Философско изследване и различност“ (2005 г.) аргументира особеността на философското изследване като неподлежащо на определяне през форма и структура на изследователските действия, а като насочено към постигане на съвместност на различни действия, становища и пр., при което се запазва тяхната различност, автентичност и авторство.

„Тъканта на духа. Училището“ (част от доклад, изнесен през 2007 г.) поставя въпроса за образоваността като момент от разгръщането на самото човешко.

В „Проектно и субектно“ (2008 г.) се аргументира тезата за проектното като онова субектно, което има своето предметно в действителностите на мислещата субектност, доколкото последната може да притежава различни действителности, за проектното като единяващо произведени от други субектности действителности.

Книгата завършва с отзиви за две монографии. „Равенство – защо? Егалитаризъм – в какво?“ е за „Равенство и егалитаризъм“ (2004) на Стилиян Йотов. Отзивът е издаден на френски език през 2005 г.; тук се публикува на български за първи път. Вторият отзив, „Субектно. Кое субектно?“, е за монографията на Александър Андонов, „Философията и проблемите на духа“ (2009) и се публикува за пръв път.

Обемът на книгата, който може да се счита за напълно нов и неизползван досега за процедури или конкурси е **80 процента**.

2. Онтологически проектории, Парадигма, 2018, София, 242 стр

Предисторията на тази книга се намира в дългогодишната практика на автора в областите на философия с деца, философско консултиране и онтологическите изследвания. Самата монография „Онтологически проектории“ представя философско-онтологическото мислене като удържащо единството на: а/ всеобщото, дадено ни в теоретичното, б/ особеното, представено в ситуационното и в/ живото, оживотвореното, въплътено в отделното жизнено, в екзистенциалното.

С „Онтологически проектории“ се показват възможностите на философстването да остава ангажирано с онтологическите основания и измерения на субектното. Познаването на човешкото битие е изразено чрез поемането на отговорност за конкретни действия и чрез създаването на действителност. Това е философстване, при което залогът са не просто думите, а самата (цялата) и собствена действителност на философстващия. Обосновава се онтологическата реалност на „проекторията“ като „метафизическата настроеност на човешката разумност, получила действителност.“

Книгата съдържа три основни части: Теоретични проектории, Ситуационни проектории и Онтологически проектории.

В частта „Теоретични проектории“ се разглеждат темите за „Онтологично изследване и онтологизиране“, „Онтология на субектностната действителност“, „Питащото и битието (Онтология на категорията)“ и „Знание, умение и компетентност“. Най-общо тук се провеждат теоретични обосновавания на решаващи за онтология на разумната субектност положения:

1/ Онтологичното изследване се представя като онтологизиране – т.е. като субектна действителност, която е субектна именно, защото се извършва самосъздаване през изследване. Посочват се и някои критерии за успешност на това субектно самосъздаване.

2/ Различаване на субектното проектно от всяко друго субектно. За целта се извежда онтологичната определеност на обектното и субектното. Поставя се въпросът за особената субектност на проектната реалност, която се явява израз на възможностите за развитието на онтологията в един неklasически (в смисъла на немската класическа философия) вариант. Проектното – доколкото изразява развитието на разумността в сравнително нови времена – бива различавано като особено разумно и по този начин като особено мислене.

3/ различава няколко възможни понятия и разбираня за „субектностна действителност“, които се основават на различаването на определеността на действителното и определеността на субектното. Посочват се пет употреби и значения на „субектностно (субектно) действие“, от които се извеждат и две основни грешки при присъждане на субектност (признаването на дадена реалност за субектна).

4/ Различава онтологично *знание, умение и компетентност* като основани в реалността на аз-ното, себе-сното и личност-овото.

В „Ситуационни проектории“ са представени изследвания на особени реалности мислени като ситуации и указващи конкретни следствия за организацията на действителност, свързана организацията и измеренията на общностния човешки живот: „Проектното преобразуване“, „Проектиране на формална онтология и семантичен интернет“, „Допълнителна педагогическа услуга „Философия с деца“: - развитие на мисловни умения и творчество с децата“, „Онтология на занятието по „Философско мислене““, „Феноменологична проектория на висшите образователни степени – бакалавър, магистър и доктор“.

В „Онтологически проектории“ са представени текстове, които отиват отвъд идеята за изследователското и преминават директно не просто в практическото или приложното разбиране за философското, а в проектното. Показва се реалността на проекторията като единство на теоретично, ситуационно и действително осъществяване на философското, като ставане на самото философско. Текстовете носят следните заглавия: „Философията – само за деца“, „Що е дете“, „Философско консултиране“, „Онтологическа проектория за аритметично събиране“, „Онтологическа проектория за аритметично делене“, „Онтологическа проектория на идеята за природа“, „Проектория на логиката в естествени науки“, „Проектория за невербални мисли и идеи“, „Проектория на светското в училище“, „Кариери за философи“.

Книгата съдържа и текстове ползвани в процедура за доцентски конкурс, като в тази книга са изменени и допълнени значително. Тези места са указани надлежно. Общият обем на ново съдържание в книгата е в обем на **85 процента** от цялата книга.

3. Ставания и направи, Парадигма, 2018, София, 247 стр.

В „Ставания и направи“ се дава израз на постижения, които са плод както на многогодишните занимания на автора с онтология във Философския факултет на Софийския университет „Св. Климент Охридски“, така и на почти петдесетилетната

традиция на катедра „Философия“ в онтологическото изучаване на творчеството и иновативното. Главните резултати се представят през разликата между ставане и направа, като се обосновава ролята на философското мислене като грижа и отговорност за всеобщността на ставането спрямо особеността на всяка една направа. Дават се примери с подръчни за човека предмети. Показват се онтологизации на стол, маса и обувка, като конкретни направи, които имат своето битие само от ставането на столеещият, седналият и крачещият [човек].

Поема се философски ангажимент към онтологизиране (ставанията и направите) на *пространство, време и количество из къде, кога и колко*, по един нов за философията начин, който докрай се съобразява с разликата между категория и понятие. Въпросът за съзнанието се разработва от гледна точка на субектността изобщо, а не само на човешкото. Ставането на съзнание се обвързва пряко със ставането на опосредстващото битие, на средствеността. Обосновава се единството на време, пространство, количество, качество, релация, начин и т.н. при прехода от непосредственото към опосредственото битие. Отрича се приоритетът на време или пространство в ставането на средствеността, респективно на съзнателността.

Ставанията на време, пространство и количество се изследват през направите им съответно музикалното (настроеността и настроението), геометричното (изправеността и правата) и аритметиката (ритмиката и равното - аритмиката).

„Ставания и направи“ проектира образци за още развръзки и ставания, които предполагат и проектират онтологизиране на общностното субектно от една страна и по –конкретно онтология на качество, начин, отношение, от друга страна. Освен това се създават непосредствени условия за онтологично проектиране на общностно субектни реалности, което се съобразява със ставането на общностно време, пространство и количество.